

Allereerste bladeren lijnvormig, latere (normale) breed elliptisch, langgesteeld, 3-nervig, gaafrandig, tegenoverstaand, ondergedoken of in ondiep water drijvend; bladschijf $1-3\frac{1}{4}$ bij $\frac{3}{4}-1\frac{3}{4}$ cm. Bloemen wit, in de bovenste bladoksels, tweeslachtig, 8—10 mm doorsnede. Kelkbladen 3, blijvend, groen. Kroonbladen 3, veel grooter dan de kelkbladen. Meeldraden 6, paarsgewijs voor de kroonbladen geplaatst, met draadvormige helmraden en eivormige, zijdelings openspringende helmhokjes. Vruchtbeginsels 6—10, op een korten bloembodem ingeplant, eivormig, overlansg gegroefd, door den stijl gekroond.

Na de bevruchting krommen zich de vruchtstelen zoodanig, dat de vruchten onder water tot rijping komen. De stengels (uitloopers) zijn wortelslaand; landvormen zijn bekend. In het bijzonder in snel stroomend water kan het jeugd stadium met lijn- of bandvormige bladeren blijvend zijn (persisteeren), zooals dat bij meerdere waterplanten het geval is²⁾. Zelfbestuiving schijnt vaak plaats te vinden³⁾.

C. G. G. J. VAN STEENIS.

²⁾ Amoeba, jg. 4, blz. 92—94 (1925).

³⁾ Engl. Bot. Jahrb. 2, 1882, blz. 476.

KORTE MEDEDEELINGEN

Een vlindertrek. — Sedert ongeveer een week heeft hier te Bandoeng een trek plaats van de tot de witjes behorende vlinder *Catopsilia crocale* CR., de soort waarvan het trekken hier in Indië het meest voorkomt. Het aantal exemplaren, dat aan de verhuizing deel neemt, is deze keer niet biezonder groot. Zoals gewoonlijk trekken alle vlinders in dezelfde richting, in dit geval van West naar Oost. Af en toe dwaalt er ook een enkele af, om in de tuinen bloemen te bezoeken en daarna weer verder te trekken.

Wat de oorzaak van dit trekken kan zijn, is nog steeds niet voldoende opgehelderd. Het is merkwaardig, dat de afzonderlike individuen eenzelfde richting blijven houden, ook al kunnen zij de vóór hen vliegende soortgenoten niet meer waarnemen. Zij worden dus niet door het gezicht geleid. Het trekken van vlinders is een dikwijls waargenomen verschijnsel, ook in andere landen. Behalve bij vlinders, komt het ook bij sommige andere insecten voor, o. a. in Nederland bij glazenmakers (libellen). Ik herinner mij uit mijn jeugd, dat in een van de jaren tussen 1881 en 1884 gedurende enkele dagen een trek van grote glazenmakers door Rotterdam plaats had. Bij miljoenen trokken zij in aaneengesloten gelederen door bepaalde straten, zodat de lucht er zwart van zag.

In de Entomologische Berichten van 1 Juli 1916 berichtte ik omtrent een trek van de bovengenoemde *Catopsilia*, die gedurende ongeveer een maand bij milliarden langs de Westkust van Sumatra in noordwestelijke richting vlogen. Het aantal was toen zó buitengewoon groot, dat vele mensen te Padang door het voortdurende gedwarrel voor hun ogen er duizelig van werden. In het Natuurkundig Tijdschrift v. Ned. Indië, deel 50, 1891 verscheen van de hand van Mr M. C. PIEPERS een studie over dit onderwerp, getiteld: „Observations sur des vols de lépidoptères aux Indes Néerlandaises”. Het zou interessant zijn te weten te komen, of ook op andere plaatsen op Java tegelijkertijd de boven gesignaleerde trek is waargenomen en in welke richting. Berichten daaromtrent van de lezers van dit tijdschrift zal de Redactie waarschijnlijk wel zo welwillend zijn op te nemen

Bandoeng, 21 Januari 1935.

EDWARD JACOBSON.

MEDEDEELINGEN VAN DE VEREENIGING

Redactie. — Daar thans is gebleken, dat het late verschijnen van de Januari-aflevering van De Tropische Natuur onvermijdelijk is geweest, neemt de redactie gaarne haar verwijt aan den algemeenen secretaris terug.

RECTIFICATIE

In het artikel „Olifanten in Borneo” van den Heer D. HABBEMA, opgenomen in jg. XXIII, afl. 9, 1934, komen de volgende drukfouten voor, welke wij gaarne willen verbeteren. Op blz. 167 regel 7 van onderen leze men *intensivering* i. p. v. *intensiereering* en op blz. 171 regel 2 van boven moet het vijfde woord uitheemsche natuurlijk vervangen worden door *inheemsche*.